

Средиземноморската плодова муха напада зазряващите плодове

Автор(и): Кирил Кръстев, агроном

Дата: 29.05.2022 Брой: 5/2022

Средиземноморската плодова муха има субтропичен произход и е сравнително топлолюбив вид, но е показала завидна екологична пластичност и днес е разпространена по всички континенти. В Европа се среща най-вече в средиземноморските страни и в държавите около България - Гърция, Турция, Македония, Сърбия и Албания. Съществува обаче и северна термо-адаптирана популация, която обитава някои по-студени европейски страни като Австрия, Германия, Унгария, Швеция и Холандия.

Пренасянето на вида става чрез заразени плодове в стадий яйце и ларва. Възможно е пренасяне и в стадий какавида с почва, посадъчен материал или амбалаж, както и прелитане на възрастни индивиди от близки страни.

В нашата страна този вид е установен за първи път в Бургаски и Варненски район през 1956 и по-късно, но популациите са загинали при последвалите студени зими. През последните 20 години повреди от нея се откриват в различни райони на страната, но никъде видът не се е задържал за повече от една-две години. Най-вероятната причина за това е, че проникналите у нас индивиди са от по-топлолюбивата южна популация, която не може да зимува при климатичните условия в България. Съществува обаче опасност в страната ни да проникнат индивиди от северната популация и видът да остане трайно у нас.

От 2014 година възрастни са хващани ежегодно (чрез уловки с атрактант) в Благоевградска, Кюстендилска и Пловдивска области, а през 2016-2018 г. са установени и повредени плодове.

Мухата е типичен полифаг и напада почти всички овощни култури - праскова, кайсия, ябълка, череша, цитруси, нар, смокиня, фурма, банан и др. Може да се изхранва по пипер, домати, патладжан, краставици и повече от 70 други вида растения.

Средиземноморската плодова муха развива от 2-3 до 15-16 поколения годишно, в зависимост от географския район. Биологията на този неприятел не е проучвана в нашата страна, но вероятно развива около 4 поколения. Зимува като какавида в почвата или като ларва в плодохранилищата.

През пролетта, имагиниралите мухи са полово незрели и се хранят с нектар и други течности. Снасянето започва след 4 до 10 дни. Неприятелят снася само в зазряващите плодове. Ако нямат подходящ гостоприемник, мухите могат да живеят 4-5 месеца и тогава да започнат да снасят.

Женските пробиват с яйцеполагалото си кожицата на плодовете и снасят от 2-3 до 20 яйца. В мястото на снасянето се вижда малка хлътнатина, тъмно петно или изтичане на смола. За да се видят яйцата трябва да се разреже плода. Средната плодовитост, в умерените географски ширини, е около 100 яйца.

ларва на средиземноморска плодова муха

Излюпването на ларвите силно се влияе от температурата. При 26° С ембрионалното развитие приключва за 3 дни, при 15-17° С – за 24 и повече дни. Излюпените ларви се вгризват в плода и се хранят с месестата част. В един плод може да има от 1 до 10-15, а понякога и 30 ларви. При храненето си те разлагат тъканите, които се превръщат в загниваща каша. Ларвите постепенно се преместват от загнилата към здравата част. Повредените плодове загниват, деформират се и окапват.

какавида на средиземноморска плодова муха

След като завършат развитието си, ларвите прогризват изходен отвор в плода, падат върху земята и какавидират в почвата на 2-8 см. Какавидния стадий продължава от 8 до 21 дни. Развитието на едно поколение може да продължи от 18-20 дни до 100 дни.

За сега основният начин на борба са строгите карантинни мерки - да не се допуска внасянето на заражена плодова продукция. Пратките с плодове, идващи от страни, където е разпространен неприятелят, трябва да се поставят при ниска температура ($0,5-1,5^{\circ}\text{C}$) за 21 дни. Ако плодовете са заразени, може да се фумигират. Загнилите се унищожават чрез заравяне на 50 см дълбочина или изгаряне.

Летежът на възрастните се установява с жълти уловки, тип Rebell. Понякога мухите се привличат и от уловки само с хранителен атрактант, включително и поставени за други неприятели. При ниска популационна плътност за борба може да използвате само жълти уловки.

Химичната борба се води срещу възрастното, преди снасяне, 6-10 дни след установяване на летежа. Може да използвате феромонови капани - Децис Трап (5-8 уловки/дка) или някой от препаратите - Дека ЕК (30-50 мл/дка) или друг инсектицид на база делтаметрин, инсектицид на база циперметрин - Афикар 100 ЕК (30 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (30 мл/дка). От препаратите, одобрени за биологично

производство, може да използвате фитоинсектицид на база пиретрини – Пирегард, Крисант ЕК (75 мл/дка), на база азадирахтин – Ним Азал Т/С, Ойкос (0,3 г/дка), Натуралис (100-200 мл/дка).